

пентрѣ

МОНТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 24.

Luni, 11. Junie.

1845.

Документе веки.

52. Къ тѣла лѣи Dămnezei Noii Grigorie Alexandru Gika vovod Domn цѣреѣ Молдовеѣ.

Челе маѣ фолоситоаре ши адѣкѣтоаре де родѣрѣ, ши а ферицитеѣ вѣдѣ дѣтѣрѣтоаре лѣкрѣрѣ, дѣн тоате лѣкрѣрѣле кареле ам хотѣрѣт ши ам ашѣзат, прип хрисовѣл Домниѣ тѣле, ла чеа дѣтѣ Домниѣ а поастрѣ, къ а лѣи Dzei ажтор, пентрѣ чел де овѣцѣ фолос а сѣзѣшилор цѣреѣ сѣлт шкоалеле, кареле дѣн темелиѣ с'аѣ ридикат ши с'аѣ ашѣзат. Де време че дѣвѣдѣтѣрѣле меспек не оаменѣ а фѣ сѣзѣши правѣлор, шиѣ фак ѣвѣторѣ вѣнеѣ орѣндѣелѣ ши теѣшѣганѣ дѣ аратѣ ши вредѣничѣ дѣ фаче спре тоате лѣкрѣрѣле. Дѣнтрѣ ачѣаста дѣр ѣзворѣце вѣада чеа линѣщѣт ши ферицѣреа чеа немишкѣт ши петрѣчереа чеа пѣдеждѣвѣт а вѣдеѣ чеѣ вѣне. Мартѣрѣ кѣвѣнтелор ачѣастора сѣлт неаѣтѣрѣле челе веки ѣвѣитоаре де дѣвѣдѣтѣрѣ, ши кѣте неаѣтѣрѣ дѣн зѣоа де а-стѣзѣ, тотѣазна ши фѣрѣ лепѣвѣре аѣ не-дѣчетат нѣртаре де грѣжѣ ши ѣзвѣск дѣвѣдѣтѣрѣле, ла каре ачѣесте неаѣтѣрѣ вѣдем вѣт орѣндѣѣалѣ а правѣлор челор волѣтѣчѣши ши челе дѣфлорѣте теѣшѣшѣ-

гѣрѣ ши вѣада чеа къ ферицѣта старе. Ши дѣделѣптѣл Солонон кѣпоскѣнд къ сѣлт зѣите ши дѣпревѣт къ дѣделѣпѣчѣне сѣлѣшлѣите тоате вѣпѣтѣдѣле, зѣчеа: вѣпѣтѣ-миаѣ тоате вѣпѣтѣдѣле дѣпревѣт къ дѣ-делѣпѣчѣнеа ши пентѣтѣрата вѣкрѣле ла тѣпѣ-пеле еѣ. Ши пре чеѣ че хѣлѣа пре дѣде-лѣпѣчѣне дѣн тѣкѣлонѣе зѣкѣнд, омѣл чел каре окѣреаѣце дѣделѣпѣчѣнеа ши дѣвѣ-дѣтѣра тѣкѣлос есте, ши дѣзѣдар пѣдежде лѣи, ши остепелеле лѣи фѣрѣ де фолос ши петрѣвѣнѣче фаптеле лѣи. Дѣнсѣ Домнѣл Dămnezei тѣтѣрор ѣвѣнд кѣтѣ де тѣлт е-сте трѣвѣнѣчѣоасѣ ла оаменѣ дѣвѣдѣтѣра, аѣ дѣфѣрикошат пре ачѣѣ че окѣреск дѣ-вѣдѣтѣра къ ачѣесте кѣвѣнте. Апѣкадѣ-вѣ де дѣвѣдѣтѣрѣ, ка пѣ кѣтѣва сѣ се тѣнѣе Домнѣл ши вѣдѣ нерѣ дѣн калеа дрѣнтѣ-дѣѣ. Дѣчѣ де време че ѣарѣщѣ къ тѣла лѣи Dămnezei ам лѣзат стѣпѣнѣреа цѣреѣ ачѣестѣа, ши фѣнд-кѣ ам афлат шкоалеле кареле сѣлт ла ачѣастѣ дѣрѣ, пѣрѣсѣте ши стрѣкате ши фѣрѣ пѣчѣ о фаптѣ. Врѣндѣ поѣ ка сѣ ле ридѣкѣт, ши сѣ ле ашѣзѣт, дѣпревѣт ши еѣ ле дѣтѣрѣт, ши сѣ ле апѣрѣт де чеа вѣитоаре стрѣкѣчѣне, ши фачере де рѣѣ, хотѣрѣтат а орѣндѣѣ а-чѣесте де маѣ жос ка о адѣоцѣре ши дѣ-тѣрѣре ла хрисовѣл пострѣ кареле с'аѣ фѣ-

кѣт пентрѣ ашъзарѣа ші токтала ачестор шкоале. Епітропі тѣтѣрор шкоалелор съ фіе Dѣтнеалѣі тареле вістерн. Іоан Кантакѣзіно, непотѣл пострѣ Dѣтнеалѣі хатм. Іордаке Гіка, чел дѣпъ време тареле вістерн. D-лѣі тареле спатар Маполаке Богдан, D-лѣі тареле коміс Матеі Кантакѣзіно, D-лѣі тареле коміс Скарлат Стѣрза, D-лѣі меделнічерѣл Костакѣ Папафіл, D-лѣі Іліе Катарѣіла ал 2ле логофѣт, Костѣа Авраам ші дінтр'ачѣці епітропі, чел дѣпъ време тареле вістернік, съ айвъ пѣртаре де гріжѣ а стрѣнце тотдезна венітѣл ші вані че се вор стрѣнце съ і деа ла зпѣл дін епітропі, пе каре чеіламдѣ епітропі дѣ вор адеце пѣзіторѣ де вані, ші дѣпъ че се ва дѣпліні апѣл лѣі де кѣнд л'аѣ алес чеіламдѣ, съ деа самѣ ла чеіламдѣ епітропі кѣ амѣрѣнтѣл. Вістіѣрѣл съ деа самѣ де пѣтѣрѣл преоділор ші а діаконілор ші а свтеі де вані, каре аѣ лѣат дела дѣпшіі ші аѣ дат ла пѣзіторѣл ванілор, іар пѣзіторѣл ванілор съ деа самѣ де вані че аѣ лѣат ші пентрѣ кѣтаѣ келтѣіт ла трѣвѣіца шкоалеі ші съ се рѣндѣіаскѣ де епітропі алт пѣзіторѣ де вані дѣ локѣл лѣі, ші ачестѣа аша съ се зрмезе пе тот апѣл, іар де вор прісосі вані сѣършіндѣсе апѣл, че ва прісосі съ се келтѣаскѣ пріп сѣатѣл даскальлѣі чѣлѣі дін тѣіѣ ла лѣкрѣіме каре рѣндѣеде хрісовѣл Домніѣі тѣле чѣл дінтѣі, ші пе ачест дінтѣіѣ повѣдѣітор ші дідаскал ал філософѣцілор матімі ла академіа Молдовеі съ се алеагѣ де кѣтрѣ Домн ші де кѣтрѣ мітрополітѣл кѣ іспітіреа ачѣа каре се каде. Іар ачест дѣнтѣіѣ дідаскал съ алеагѣ пре алдѣ дідаскалі ла академіѣа Іашілор ші пѣтѣрѣл лор кѣдѣ вор фі, ші

плѣціме лор съ ле орѣндѣіаскѣ тот ел, ші матітѣле кѣте се вор да пе тот апѣл. Лѣпгѣ ачестѣ тот ачѣл дінтѣіѣ дідаскал съ алеагѣ ші съ хотѣреаскѣ пре чѣі стрѣні ші сѣрачі зчѣнічі кѣдѣ вор прокопсі ла дѣвѣдѣтѣрѣ ка съ еа тіла чѣа орѣндѣітѣ дѣпъ хрісовѣл чѣл дінтѣіѣ. Кѣтрѣ ачестѣа съ фіе пѣртареа де гріжѣ, ші ла ачест дінтѣіѣ дідаскал ші ла чеіламдѣ даскалі аі академіѣі, а прімі ші а чіпсті пре зчѣнічі чѣі кѣ вѣпъ орѣндѣіалѣ, кѣ сѣпѣпере ші кѣ осѣрдіѣ. Іар пре чѣі несѣпѣші ші дѣндѣрѣтнічі сѣ і гонѣаскѣ, ші дѣ скѣрт съ айвъ пѣртареа де гріжѣ пентрѣ тоате чѣле вѣне карѣ сѣнт спрекрѣщѣреа шкоалеі. Іар адецѣреа чѣлорлалдѣ даскалі а дѣрѣі де пе ла дінѣтѣрѣіме де афарѣ съ се факѣ де орѣндѣіціі епітропі ші съ се хотѣреаскѣ адецѣреа лор деспре Домн ші деспре мітрополітѣл ші съ лі се дѣтѣреаскѣ кѣ кѣрѣіме Домнѣлѣі. Іар де ва трѣче времѣа чѣа орѣндѣітѣ ла каре съ каде съ еа даскаліі плата лор ші зчѣнічіі тіла лор ші епітропіі вор зрні времѣа, пѣ пѣтаі даскалѣл чѣл дінтѣіѣ чѣ ші чеіламдѣ даскалі ші фіѣще-карѣле дін зчѣнічі съ айвъ вѣѣ а траѣе пе епітропі ла домнеаска жѣдекатѣ,*) ші вадеѣа зісѣі времѣі съ фіѣ шѣсе лѣпі. Ші поропчім ка съ се деа ла шкоалѣ стѣпѣпіреа вісерічѣі каре есте хотѣрѣтѣ пріп хрісовѣл чѣл дінтѣіѣ, каре вісерікѣ се ва ківѣрнісі де тоате де кѣтрѣ даскалі фѣрѣнічі о сѣпѣрѣре. Дѣчі дѣпшііндѣтм пе тодѣ,

*) Ачѣастѣ клѣзсѣлѣ домнеаскѣ вѣдѣше, кѣ вѣдѣці даскалі пе ачѣле тіпѣрѣі ера сілціі а фрека фѣарте тѣлѣт прагѣрѣіме епітропілор пѣпъ сѣ ші анѣче лѣшоара. Ped.

ші къ гънд педиторс ші немѣтат хотърѣм, ка дѣпъ че вор трече треі ані ші маі віне, нѣмене дѣн тѣнеріі зченічі пѣ се вор сѣі пічі ла о чѣнсте, де пѣ ва арѣта кърдіме ші а даскалѣві челві дѣнтѣѣ ші а челорѣлалді дѣдаскалі дѣла академіа Іаші-лор, каре кърді съ арѣте, кѣткъ аѣ фост зченік сіліторіѣ ші къ осърдіе, ші кѣткъ аѣ къдѣгат дѣвѣдѣтѣрїле, ші къ с'аѣ чѣнстїт дѣспре даскалі къ пѣме де ом дѣвѣдат. Ші воїм Домніа ме ка съ пѣ се дѣа ла нѣмене де даскалі ачесте кърді пѣпъ пѣ се ва фаче о черчетаре де овще дѣнаїтѣа тѣтѣрора, пѣ пѣмаї а даскалілор ші а зченічілор, че ші дѣнаїтѣа ачелора че ар вреа съ се афле аколо дѣн зїоа чеа рѣндѣїтѣ де черчетаре. Ші вререа Домніеї меле іарѣш есте, ачещї дѣвѣдаді съ аїѣ зчѣнсте де кѣтрѣ тоді, ші орѣндѣїала ші чѣнстеа лор съ фїе дѣпъ воерї. Не фѣгѣдѣїм ші Домніа ме а чѣнстї пе ачещї дѣвѣдаді къ сѣїреа ші къ воерїї маї тѣлт декѣт пе алції дѣпъ авереа прокопселей лор. Дѣндемпѣт ші пе преаоесїндіа са пѣрїптеле мїтрополїтѣл, ка де акѣт пе нїме съ пѣ дѣналѣ ла чѣнстеа преоціей, де пѣ вор авеа кърдіме даскалілор челор преоціді, каре кърді съ арате тоатѣ прокопсала лор ла тоатѣ вісерїчеаска дѣвѣдѣтѣрѣ, къчі къ орї кареле дѣн ачещїе, фѣр' де пѣмїтеле кърді а фѣра преоціа, а фї сѣпѣс ла тоате вірѣїле ла къте сѣїт сѣїзшї ші мїренїї. Рѣгѣт дѣр Домніа ме фѣрѣдѣе ші пе чеї дѣпъ пої Домні шїї жѣрѣт пе Дзеѣл чел віѣ, ка съ дѣтоаркъ тотдѣазна спре шкоале домнеаска лор ведере ші съ ле кїверніаскъ ші съ ле поарте де грїжѣ ші къ стѣпѣнїтоареле лор фачерї де віне, съ ле креаскъ спре

віне, сокотїнд кът де тѣлт ші че фел де мїнѣпате вѣпѣтѣдї ізвореск дѣспре дѣвѣдѣтѣрѣ.*) Асѣмїне рѣгѣт ші пе чещї де акѣт епїтропї ші пе чеї че вор фї зр-ташїї лор, дѣпъ орѣндѣїала арѣтѣтѣлї хрїсов а Домніеї меле ші пе Дѣтнеалор Велїдїї Боерї, ші пре тоді де овще правословнїчі крецінї, съ ажѣте дѣпъ а лор пѣтере ла ачестѣ вѣпъ фапѣтѣ. Іар де се ва арѣта чѣневаш стрїкѣторїѣ, орї фѣкѣторїѣ де рѣѣ ла ачесте каре ам хотѣрѣт Домніа ме, орї ла челе че се вор рѣндѣї пе зрѣт пѣнтрѣ крещереа шкоаделор; пої пе ачела ѣл кѣтѣт ла дѣфрїкошатѣ ші пѣдѣшелатѣ жѣдекатѣ а лѣї Дѣмнезеѣ, ка съ де сама ла чел че жѣдекѣ тоатѣ фапѣта омінеаскъ къ дрептате ші фѣр де фѣдѣрїе, ші дѣсѣшї ачест дрепт Дзеѣ, асѣпра ачелѣеа ка а зпѣї фѣкѣтор де рѣѣ ші зчїгаш пѣ пѣмаї зпѣїа че тѣлтора, ші пѣ трѣнѣрїлор че сѣфлетелор съ се апрїндѣ тоатѣ тѣнїа лѣї дѣн потрїва лѣї, съ шї дѣкордезѣ аркѣл лѣї дѣпротї-

*) Преа фѣрѣмос. — Дѣсепѣтѣт, къ Грїгорїе Гїка ворѣїа афарѣ де гречѣдѣе ші лїмѣїле фѣранѣза, італїана, тѣрчеаска, рѣсаска шї ера прокопсїт дѣн щїїнде, прїп зрѣтаре ел ле щїїа преѣзї шї дѣн алції. Грїгорїе Гїка есте ачелаш Домн, пе каре зп Канїці пана за прїетїн векїѣ ал сѣѣ дѣн зчїсе ла Іашї дѣн 12. Окт. 1777 ші пелеа капѣлї тѣїат іо трїмїсе ла Константїнопол. Прїчїнїле оторѣрѣї лѣї Гїка аѣ фост маї тѣлте, пѣ пѣмаї зна, кѣт крезѣрѣ зпїї. Інтрїцеле фамїліей Мѣрзѣдїлор, пѣказѣл Рѣшїлор ші анѣме а фелдмаршалѣлї граф Романѣов асѣпра лѣї, пердереа Бѣковїнеї прїп тѣла Рѣшїлор ла Австрїа шї кїар ѣлкомїа де ванї а лѣї Гр. Гїка копѣптѣїрѣ ла пердереа лѣї. (Bezї історїа, анѣте Енгел шї А. Волф.)

ва лѣи шї съ гѣтеаскъ дѣтрѣсѣа съде-
цїле мордеї. Съ се стеаргъ де не фада
пѣтѣнтѣлѣи поменїреа, каса лѣи шї пѣте-
ле лѣи. Датъ с'аѣ шї ачест хрїсов, тот къ
ачел гѣнд ѣвїтор де D-зеѣ, шї тот къ а-
чешаш вїртѣте шї пѣтере, къ каре с'аѣ
дат шї чел дѣтѣи ал пострѣ домпеск хрї-
сов. Пептрѣ ачешаста съ аївъ адеверїре шї
неклѣтїре нестрѣмѣтатъ шї немѣтатъ.

Дн Іашї 1775 Ноетвріе 15.

Грїгорїе Гїка ВВ. (Л. П.)

(Вор зрѣа.)

Р Ъ Ж А.

(Новелъ възъдеапъ.)

(Днкеїере.)

Патїма лѣи Пѣтрѣ крескѣ ла кѣлѣа
чеша маї маре дѣтѣлнїндѣсъ къ Рѣжа, шї
възжнд не фада еї зѣгрѣвїтъ дѣререа иї-
теї сале, че пѣ родеа пѣмаї ла фрѣтседеъ,
чї се ведеа аї днгропа шї съпѣтатеа; ел
даръ акѣта пѣ авеа алт гѣнд, декѣт орї
кѣт а стѣнѣе вїада ачелѣїа, каре дї съѣ-
шїе иїма шї дн непорочї днвечї! Рѣжа
ївїта меа,“ стрїгъ иїмосѣа Пѣтрѣ къ ла-
крѣшї дн окї, „еѣ пѣ маї пот трѣї фѣрѣ
тїне, еѣ вѣд дѣпѣ фада та, кѣткѣ зрѣтѣл
дѣї сашъ фрѣтседа шї дѣрапѣпъ вїада,
ної требѣе саѣ съ трѣїт, саѣ съ тѣрїт а-
тѣндої; плапѣа теѣ есте фѣкѣт, тѣ те а-
ратъ бѣрватѣлѣї тѣѣ плѣкѣтѣ, амѣщешел
къ ївїре шї ешї къ ел ла холдеде де кѣ-
кѣрѣзе, аколо кавѣ съ л адорпї, шї еѣ воїѣ
фї гата ла датѣа де тїне семп а тѣ апро-
пїа де ел шї аї стїнѣе лѣтїна зїлеї пеп-
трѣ тотдеапѣа, еѣ требѣе съ шї рѣсѣвп асѣпра

лѣи.“ — Пе Рѣжа аѣ прїнсо фїорїле азїнд
ачесте кѣвїнте, каре Пѣтрѣ і ле спѣсъ ор-
вїт де патїтѣ. „Кѣт Петре,“ грѣї Рѣжа
днфїоратѣ. „Дар пѣ гѣндешї тѣ че зр-
тѣрї поате авеа ачешастъ крѣдчепѣ фапѣ,
кареа шї пре мїне шї пре тїне не ва а-
дѣче дн прѣпастїе шї не ва фаче а съ
днгрозї лѣтеа де ної; скоатедї дн кап
ачест кѣѣет, каре пѣмаї дїаволѣа дї л'аѣ
дат, маї вїне есте съ не лѣсът дн пропїа
лѣї Dѣтнезеѣ шї се аѣгентѣт шї алїнареа
дѣрерїмор поастрѣ дела тїмп, акѣрѣїа не-
точїт дїнте роаде тоате.“ Пѣтрѣ тѣкѣ шї
съ нѣреа, кѣткѣ їар пѣреа рѣѣ деспре
дескоперїреа плапѣлѣї, дрепт ачеша се дес-
пѣрѣї де Рѣжа посоморѣт шї къ атѣта
маї апрїас, къ кѣт иїма лѣї тот маї таре
днсета дѣпѣ ресѣвпаре, шї чїне шїе че
вреа съ зїкѣ дн Бѣнат „дїне мїнте,“ аче-
ла зїнор ва ведеа, кѣткѣ нїтїк пѣ ера дн
старе а авате не иїмосѣа Пѣтрѣ дела
крѣдчепѣа съѣ пропѣс.

Рѣжа днторкѣндѣсъ авасѣ Трѣїлѣ і
се фѣкѣ маї зрѣт декѣт пайнте, скїптеоа
де реѣвпаре, кареа о скѣпѣрасѣ Пѣтрѣ
дн иїма еї, днчепѣ а лѣа флакѣрѣ шї а
предомпї асѣпра влѣндешелор фетеїешї,
къ каре еа ера днзестратѣ дела патѣрѣ,
еа ведеа акѣта не Пѣтрѣ къ атѣта маї
вреднїк де ївїт, къ кѣт ачеша ера резо-
лѣт а днтрепрїнде орї че фапѣ, воїпїчїа
ачешѣїа дї скѣтѣрѣ иїма, шї аша днче-
пѣ зра асѣпра зѣрватѣлѣї съѣ тот а маї
крѣше, сътапа дї ста дн коастѣ шї о дн-
демпа а се зпї къ плапѣа лѣї Пѣтрѣ спре
съѣжрїшїреа зрѣтеї фапте. Кѣчї че есте
омѣа деакѣа асѣпрешѣе патїма, шї кареа
есте маї маре патїтѣ, декѣт ачеша а а-
торѣлѣї не дндешѣлат; ачешаста днвешїнеазѣ

ші челе маї невіновате інімі, апринде ші пре челе маї влжнде фьптєрі ші ле траце дн поіапел прьпастієі. Омьл пьєрде характерьл оменеск ші се фаче довіток. Ох неферічітєлє фій ал Афродітеі, де кьте орї днсѳолї тє флакьра та дн інімілє оамепілор ші пє о стьпці алфелїз декьт пьтаї прїн вьрсаре де сьпце!

Рьжа ера акьта резолвьт а спріжьні планьл аморезьлї сьѳ Пьтрь, ші кьвьт прїлеж аї фаче ачєаста кьпоскьть. Амьлдої хотьржрь зїоа, дн карєа Пьтрь сьчєась ла локьл менїт дн кькьрзє, внде сь амьдіаскь ші Рьжа не вьрватьл сьѳ. Ка сь ажьпгь днсь дьнса скопьл ачєаста маї сїгьр се арьта тьлт маї дрьгьлашь вьрвьдьлєлї сьѳ ші дї сїмьла ївьре. Трьїль фїїнд днкь преа тїпьр пь авєа нїчї о вьлєїаль дн пьртареа невестєї сале ші де ачєєа ачєаста дн пьтє амьці фьартє зщор. „Трьїль драгь“, зїсь еа дн зїоа менїт пєнтрь сьпцєроаса фапть, „дої астьзї ші аша пь лькрьт акась, сь мерцєт дарь сь ведєт кьт стаї холдєлє де кькьрзє.“ „Сь мерцєт сорь“, рьспьпсє Трьїль, ші львндьшї топорьл дн тьпьл порпїрь кьтрь фатальл лок. Тїнерє невіноват, ть дцї дьчї днсьшї зчїгаша арть ші ть пь порцї вїна кьпчєнєї ачєстєї фаптє, ть те днсьрашї днкь копїл, кьчї аша аї врьт татьл тьѳ сьшї агонїсєаскь лькрьтоаре дн кась неprevьжнд прїчітєнєа та.

Ажьпгьнд ла локьл менїт Рьжа се фькь остєпїть ші се пьсє жос не їарьт, Трьїль днкь се кьлєкь льпгь дьнса пьїндьшї капьл дн поамьї, ел днчєнє аї кььта дн кап ші аша Трьїль сїмцї дєгравь днса а пьлть зьлєлї Морфєѳ да-

торїєл трївьт. Кьт адорпї Трьїль, Пьтрь, карє ера аскьпс дн кькьрзє ші вьзєсь не ачєштїа вєїнд, се апропїє кьтрь Рьжа кь вп топор дн тьпьл ші дї дь семпє, кьткь се афльачї. Рьжа пь пьєрде врьмєа, чї еа топорьл, чє зьчєа льпгь Трьїль ші дн ловєщє кь тькїа дн кап, ачєаста сарє дн сьс ші стрїгь „Рьжа, чє фькьшїтє?“ днтрьачєєа се апропїє ші Пьтрь днгравь ші дї маї дь впа дїп дєрьпт атьт де тарє, де Трьїль кадє морт ла пьтмьлт. — Кьпчєнє фапть ть ещї сь вьршїть! Амьржцїлор аморєзаци акьта вєдєдї чє адї фькьт; внде вєдї сьпна де пьтєрпїка тьпьл а дрєптьцїї, акьта се трєзєщє дн вої дьхьл копьтїмїрєї, карє се пьть дн грозава фрїкь, чє вь гонєщє прєтвїндєнєа ші пьпьл дн адькькьл пьтмьлєлї.

Дьпь чє Рьжа ші Пьтрь оторжрь не Трьїль, де лок се потолї днтржпшїї сєтєа дьпь рєсвьнєрє ші сїмцьл оменеск дї трась ла трївєлєлє копцїїндєї, карє акьта чєрє дєла дьпшїї сєамь пєнтрь ачєаста неомєнєаскь ші грозавь фапть. Фрїтєрїлє єї дарь єрєѳ: о фрїкь пєдзьєрїть, карєа лє згьдєїа тот трьпьл ші дї фькь сє фьгь дн вєчїна пьдєрє, внде се дїнєаѳ сїгьрї де чєрчєтєрї, чє шїїа кь вор сь зрьмєзє. — Дьпь чє се фькь сєара ші тїнерїї пь се днтоарсєрь а кась, дн пьрїнцїї лор се пьскь о прєзїчєрє ковїтоарє, карєа кь атьта крєщєа маї тарє, кь кьт трєчєаѳ чєасьрїлє ші мїньтєлє, фьрь сь вїпь ачєщїа а кась. „Ачєаста пь є лькрь вьп“, зїсє таїкь-сьѳ ші се льѳ кь дьбь сльцї а кььта не тїнерї ші ажьпгьнд ла холдєлє де кькьрзє авѳ чє вєдєа. Трьїль зьчєа кь фьада ла пьтмьлт ші капьл льї

ера здровит де зчигана армъ, кареа зъчеа лънгъ дънсъл. Нъ ера даръ ничі о лп-доіалъ, кѣткъ ачеаста ар фі фапта Ръжеі ші а аморезълѣ еі Пѣтръ. Дрептачеа съ рѣдікъ гоапъ дѣпъ дъншіі prin тоате локъріме ші prin вечіна пѣдъре, тнде ші афлъ пе зчигаші кѣ арта крвѣтъ лп мѣ-пъ. Адъшіі фінд ла дерегъторіа локалъ мѣртѣрісіръ де лок фапта. Се фѣкѣ лп тоате пѣрціме фаітъ кѣткъ фрѣмоаса Ръ-жѣ ар фі зчигаша бѣрватълѣ съѣ, ші іа-тѣ де одатъ амерга мік ші mare кѣтръ четатеа Т. ка съ вадъ пе Ръжа ші пе Пѣтръ, пе каре лп адъчеаѣ аколо дитре пѣще ші савіі скоасе. Нъ мѣлт дѣпъ а-чеа се фѣкѣ черчетареа ші зчигашіі кѣ-поскъндъшіі віна фѣрѣ оскъндііі ла моарте.

Ера пе времеа чершелор кѣнд пѣ-серъ пе фрѣмоаса Ръжа ші пе аморезъл еі Пѣтръ лп каса де тѣнгѣре, кѣсъліе лп зік лп Бѣнат. Пѣтръ ера лпбѣркат лп кѣтеші аље, дичінс кѣ шерпаріѣ рошѣ, фада лѣі ера пѣлітѣ ші посотѣрѣтѣ, ше-деа трас лп сіне ші тѣкѣт. Ръжа ера лп-вѣркатъ лп вешмѣнтѣ еі де рѣнд, лп кап авеа тѣлбент косѣт кѣ сѣртъ ші ла грѣмаз легатѣ о паптікъ неагръ, фада еі ера пѣлітѣ де дѣхоареа арестълѣі, даръ локъ фрѣмоасъ ші плѣкѣтѣ, дп окіі еі чеі фокошіі лъчеа лпведерат кѣіреа, пѣр-тареа еі ера дрѣгълашѣ, ворвеа кѣ тоці, каріі о черчетаѣ ші се тѣнгѣіа асѣпра мпѣеі славе, че аѣ адѣсо пѣпъ ла ачеа-стѣ скѣпѣтаре. А треіа зі, кѣнд се рѣдікъ алаіѣл стѣ дѣкѣ пѣпъ ла локъл де перѣа-ре, Ръжа кареа мѣлт іѣвеа віада ші кареа пѣпъ ачі пѣдеждѣіа pardon пенѣтрѣ тіне-редеме сале, възлнд кѣ пѣ е алт mod де скѣпаре, спѣне дѣховнікълѣі че о гѣтеа де

моарте, кѣткъ еа с'ар афла лп старе ві-пекзвѣнтатѣ ші ачеаста скапъ пенѣтрѣ а-кѣта віада Ръжеі, кѣчі леціме пѣ пѣде-псеск невіновѣдіа, чі чер пѣтаіі кап пен-трѣ кап. Пѣтръ даръ фѣ скос сінгѣр ла локъл перѣзѣріі ші дѣпъ че черѣ дела тѣл-дімеа адѣпатѣ ертаре пенѣтрѣ крѣпчена са фаптѣ, ла кареа аѣ фост рѣпіт де патіма аморѣлѣі, шеде пе скапн ші гѣдеа лп рѣ-теазъ капѣл. Ші аша ачест воінік, каре лп алте лппрежѣрѣріі ар фі фост чел маі сѣргѣітор ші вѣн ом, мѣріі лп флоареа тіпеределор спре а фі пілдѣ алтора. Ох! де ар фі пілда лѣі лпфіорѣтоаре!

Тікѣлоасъ Ръжо! акѣта веіі тѣ кѣт есте де дѣлче віада ші кавдіі адіі кѣмпѣра мпѣте, че пѣціі сѣнт нічі спре о одіхпъ, лп mod лпшелѣторіѣ. Акѣта веіі тѣ крѣпчена та фаптѣ деспре акѣреіа зртѣріі пѣ кѣцетаіі маі пайнте, арѣціі кѣінѣѣ ші жѣріі лндрептаре, те сѣпѣніі ла оріі че пе-деапсѣ, че кѣноціі а о фі мерітат кѣ дре-птѣл, пѣтаіі віада сѣціі рѣтѣпъ, лпсѣ лп-зѣдар, сѣпѣцеле бѣрватълѣі тѣѣ стрігѣ рѣс-вѣнаре ші пѣціі ажѣтѣ нічі тіпередеме та-ле, нічіі алеаса та фрѣтсецѣ, тѣ лпсѣшіі треѣѣ сѣ торіі, сѣ торіі prin аскѣціітѣл палош ал дрепѣцііі пѣртат де нефрікоаса тѣпъ а пѣсѣферітълѣі гѣде.

Кѣт спѣсѣ дѣховнікъл лнде се кѣвіне, кѣткъ Ръжа ар фі лп старе віпекзвѣнта-тѣ, де лок се фѣкѣ prin моаше ші до-кторіі черчетаре, лпсѣ фінд кѣ ачецііа пѣ пѣтѣрѣ апріат доведіі лпгреонареа еі, де-регъторіа се възѣ сілітѣ а лптѣрзіа кѣ пѣerdeа еі, гѣндінд кѣткъ астфеліѣ поа-те кѣ і с'ар да ші прілеж де скѣпаре, кѣчі тоціі о жѣлеаѣ пенѣтрѣ фрѣтсеца ші тіпередеме еі. Лпсѣ дѣпъ че пѣпъ ла

кръчиш пъ се арътъ пичи зп семп маї де-
парте де дпгреопаре, Ръжа, кареа пзмаї
пріч тоартеа еї пзтеа дпнъка зтвбра зчи-
сълъї събъ върват, фъ іаръш пвсъ дп каса
де тжпгъіре шї дзпъ треї зїле скоасъ ла
локъл перзърїї, знде дпайнте къ 6 лзпї
пїкъ капъл аморезълъї еї Пътръ. Ръжа
фъкъ ачааста кълъторіе, къ о статорпичіе
невъзътъ ла соїъл фръмос, дпвръкъмпі-
теа еї ера алвъ шї пъръл аша трас съвт
тълвент, кът съ п'айбе гъдеа лпнсъ а'л
рътеза. Къ зп глас віѣ, дпсъ плин де тжп-
гъіре черъ еа ертъчїзне дела мълдїмеа прї-
вітоаре, дпайнтеа къріа се десвіновъдеа къ
мпітеа славъ, орвїтъ де фокъл аморълъї
шї сілітъ де пърїнци а лза не ачала де
върват, пентръ каре пз сімдѣа пичї о сім-
патїе. Німінеа пз пзтеа прїві ла джпса
съ пз сімтъ чеа маї маре копътїміре,
ва не мълці vedeаї шї лъкрътжнд пмжп-
гжндвї соартеа тїкълоасъ. Ръжа се дп-
тоарсъ акъта кътръ преотъл, каре о дп-
търеа дп кредїнда кътръ Дзмпезеѣ шї
сърътжндвї мжпа, шежъ не фаталъл скамп,
де знде гъдеа де одатъ дї деспърдї фръ-
мосъл кап де тръфанъл трзп; арътжндъ'л
прївїторїлор. Лімба мїшежндъсъ се ве-
деа къ дпфръзптъ шї акъта не пърїнци
пентръ къ аѣ съшїат ініма шї аѣ адъсо
ла перїчїзне. Неаоа рошї де мълдїмеа
сжпцелъї, че кърпеа дїп деспїкателе віне
шї се vedeа а дппъчї зтвбра върватълъї
събъ, кареа череа недпчетат ръсвъпаре.
Шї аша се фъкъръ треї персоане алфелїс
въне шї дпзъстрате къ мълте фръмоасе
дарърі сълетещї шї трзпещї жертва їзвї-
реї де славъ шї а прежъдецълъї пърїнци-
лор, карїї пз къзтаѣ ла сімпатїа інімілор,
че есте шї тревъе съ фїе колътна некліп-

тїтъ дп късъторїї, чї пзмаї ла алте лъ-
крърі дптжмпїлтоаре, че аѣ пзмаї пред
дпкїпзїт шї ла прївїреа маї де апроане
пер, ка шї пълъчїреа дп лзтіна соарелъї.
Жълїдї даръ пърїнцилор негжндїта воа-
стръ фантъ.

Dr. Vasile.

Calendar пентръ попоръл ромънск
не апъл 1845. Іашїї дп Кантора фоеїї
сътеції.

Am zic ла алт лоб, къ ам сімдї оареш-
каре тревзїндъ а фаче о реченсіе а кален-
дарълъї ачі дпсемпат. Ної прїп реченсіе
дпделедем пзмаї о редпшїраре прескър-
татъ а матерїлор кзпрїнсе дптр'о карте
саѣ дптр'о фоеїе періодїкъ ш. а., къ адаоце-
ре де зїеле обсервъдїї каре креде речен-
сентъл къ ар авеа лок, саѣ ел пз креде,
дар аре патїмъ де а къзта прїчїні...; къ
ачелеаш дпсъ реченсіа тот пз се фаче крї-
тїкъ, пентръ-къ крїтіка е чева маї мълт.
Дар съ лъсъм дефїніціле каре маї ла тодї
ле сънт зръте. . . .

Calendar. Де пз'мі легам мълїле
ка съ пз маї дпвет пе оаменї къ дефїніції
шї къ дерївадїї, пе ачі ерам съмї іаѣ аер
де катедръ, съ въ сїзїс чеаа че шїдї къ
тодїї, къ дп календар се кзпрїнд' къте
тоате дппърціте, вжржте шї дпкръчїте
къ негръ шї къ рошъ пе 12 лзпї дп със-
шї дп жос, къ дпайнтеа лзпїлор шї дпдъ-
ръптъл лор афлї шї алте адаосърї маї мъл-
те саѣ маї пздїме дзпъ кът спекъландїї
едїторї вор а ле пзне предъл маї маре саѣ
маї мїк. Аша дпсъ пз воїеск а дпсемпа
пичї мъкар атъта, къ дп Еуропа чївілізатъ
де о зечїме дбъ де ані дпкоаче Kalenda-

реле ши Алманачеле фортъ зи феліз де літературъ нъ пѣдин кѣмпнѣнітоаре ши се дитрек кѣ знеле фоі періодиче; пентрѣ-къ редакторіи ачелора се невоіеск а адеце ши а пѣвлика дитрѣнселе лѣкрѣрї кѣт се поате маі фолосітоаре ши плѣкѣте, дикѣт кѣ ачеастѣ тактїкѣ літерарѣ фѣкрѣрѣ ка ши ачеле глоате тарї, каре дн віадалор нъ се дндѣрѣ а да ванї не алтѣ карте де кѣт нѣмаї не календаре ши нѣ чїтеск нїтїк, декѣт нѣмаї знеорї дн календаре, сѣ фїе сіміте оарешкѣт а чїті кѣнд ши кѣнд кѣте чева фолосїторїѣ, не каре маї пайнте нѣл vedeа de нас. Чеї карїи п'адї воїт орї п'адї пѣтѣт кѣмпѣра календарѣ Іаншїенїлор дїн 1845 аскѣлтадї че фелїз де матерїи се афлѣ тіпѣрїте дн ачелаш.

Деспре чївілізаціе. Артїколѣл не плаче дитрег, дар дїкеїереа лѣ ши маї тѣлт. Дїн прїсосѣл чївілізаціеї статѣрїле лѣ пер. Да, еле нѣ пер, ши нїчї кѣ вор арѣта дѣштанїї пропѣшїрїї дн тоатѣ їсто. ріа оменїтеї прїсос де чївілізаціе; їар чеаа че сѣпт мантѣ де чївілізаціе аѣ трѣптїт ши аѣ сѣърмат статѣрї, п'аѣ фост нїчї декѣт чївілізаціе, чї варварїе дѣтѣрѣкатѣ дн вешнїпте мої. Чївілізаціа се разїтѣ не дрепта-те. Да, ши дакѣ нѣ, еа нѣ есте чївілізаціе, чї орї че алт, ла каре маї вїне їаї пѣтеа зїче скѣлчїетѣрѣ а фѣптѣрелор кѣвѣптѣ-тоаре адѣпате дн соціетѣдї тарї (сате, ораше, четѣдї, статѣрї. . .).

Совїедкї ши Ромѣнїї. Тема есте: 18 ромѣнї молдовенї ла а. 1686 апѣрарѣ четатеа неамѣлѣлї чїпчї зїле асѣпра арматеї ши а артїлерїеї рецелѣї Полонїеї Іоан Совїескї. Фаптѣ фоарте мїнѣпнатѣ ши зна дїн челе тарї. Авкторѣл ачестеї їсторїсїрї

есте D. K. Негрѣддї. Сїнгѣр ачест нѣте кезѣшѣще де адеѣтѣр дн окїї ромѣнѣлѣї; дар че веї фаче ачелор тѣлдї стрѣнї, карї орї че фаптѣ страордїнарѣ ешїтѣ дела ромѣнїї о траг ла дндїалѣ, дакѣ нѣ о вом рѣзїма кѣ зи леціон де чїтадїї. —

Борсек. Се дескрїе кѣрсѣл кѣрелор ши а нетречерїї ла апеле мїнерале дела Борсек дн Трансїлванїа. Авкторѣл D. B. Александрї е кѣпоскѣт ши де аїреа кѣ аре колоаре вїї дн кондеїѣл сѣѣ; чїне нѣмїї крѣде чїтеаскѣ ши дескрїереа, теаргѣ ши ла Борсек, саѣ ши вїче-верса. Дар Домнѣле Александрї, сѣ нѣ те авдѣ арделенеле поа-стре зїкѣндѣле кѣ се дѣтѣракѣ фѣрѣ гѣст ши тотѣш сѣпт претенціоасе, ка сѣ нѣ те трагѣ ла врео жѣдекатѣ, кѣт ера сѣ не трагѣ не пої дн анїї трекѣдї атѣт але поа-стре кѣт ши молдаво-ромѣнеле Дв. пентрѣ прїчїнї кѣпоскѣте ла тодїї. Дитр'ачеаа сѣ венїдї сѣлѣтошї ши дн анѣл ачеста.

Стефан чел таре дн тѣргѣл Баїа. Се дескрїе вїрвїнда лѣї Стефан асѣпра рецелѣї Матеїѣ Корвїн ла а. 1467 рѣзїматѣ кѣ чїтате їсторїче тарї, дикѣт нѣ е молдован — афарѣ де жїданї — каре сѣ нѣ чїтїаскѣ кѣ дїкордѣчѣне ачест артїкол. Дн сѣ портретѣл лїтографїт нѣ крѣдем сѣ семене кѣ орїціналѣл орїціналѣлї.

Бѣрвадї, фемеї ши аморезї. Нѣ авѣїз тїмп а чїті ачест артїкол скос дѣпѣ Балзак, чїтїаскѣл фемеїле, ка сѣ кѣпоаскѣ, че вїне ши че рѣѣ ле кѣпоск бѣрвадїї а-стѣзї — кам ка ши дн веакѣл лѣї Плѣтарх; се vede кѣ еле аѣ рѣмас тот фемеї, дн-кїсе дн цїнекеѣ ши дн харем ка ши лїбере дн Парїс ши дн Бѣкѣрещї, дн Мілано ши дн Іашї. (Вор зрма.)